

ÖZET

DÜNDAR, PEYRUZE

NAZLI ERAY'IN ROMANLARINDA HALK BİLİMİ UNSURLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL

2019

Kültür, bir milletin zamanla meydana getirdiği maddi ve manevi kısacası her türlü değerlerin toplamıdır. Kültür, bir milletin geçmişini yansıtan en önemli unsurdur. Kültür, milletlerin ortak değerlerini etkileyen en önemli ögesi ayrıca bir milletin ulus olma yolundaki en önemli unsurdur. Ulus olabilmenin diğer önemli şartı ise dil, din birliği, ortak bir geçmiş, halk kültürü ve değerlerine sahip olup bu değerlerle yaşamakla olur. Bir ulus, zamanla oluşturduğu maddi ve manevi kültür birikimini koruyup gelecek kuşaklara aktarabilirse millet olma özelliğini koruyabilir. Aksi halde başka kültürlerin egemenliğine girer ise yok olmaya mahkûm olur.

Romanlar insandan yola çıkarak insanın içinde bulunduğu toplumu konu edinirler. Romancı hem kendini hem de içinde yaşadığı toplumu tanıyarak bu toplumun kültürünü eserlerine dahil ederler. Bu sayede eserlerinde kullandığı halk kültürü ürünlerini eserleri ve okuyucuları vasıtasıyla gelecek nesle aktarır, buna kültür aktarımı denir. Zira bir yazar veya şair aynı zamanda bir kültür aktarıcısı ve taşıyıcısıdır.

Çalışmanın birinci bölümünde son dönem Türk edebiyatının önemli yazarlarından Nazlı Eray'ın hayatı, edebi kişiliği, sanat anlayışı ve eserleri hakkında bilgiler verildi.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, Nazlı Eray'ın romanlarında Halk bilimi unsurlarından masal, halk hikâyesi, türkü, ağıt efsane ve kalıp sözler (lakap, argo, deyim, dua, beddua) hakkında tanıtıcı bilgiler verildikten sonra bu unsurları tespit edip, yazarın bu unsurları romanlarında işleyiş biçimi değerlendirilmiştir. Halk kültürü unsurlarından inanışlar, geleneksel unsurlar, geçiş dönemleri, rüya, büyü, fal, şamanizm, mitoloji hakkında bilgi verildikten sonra bu unsurlar tespit edilip, romanlarında işleyiş biçimi yorumlanmıştır.

Bu çalışma günümüz Türk edebiyatında ve Nazlı Eray'ın romanlarındaki halk biliminin rolü hususunda fikir vermesi açısından önem teşkil etmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Nazlı Eray, halk bilimi, inanışlar.

ABSTRACT

DÜNDAR, PEYRUZE

FOLK SCIENCE ELEMENTS IN NAZLI ERAY'S NOVELS

MASTER'S THESIS

İSTANBUL

2019

Culture is the sum of all kinds of values, both in a material and spiritual sense that a nation creates over time. Culture is the most important element reflecting the history of a nation. Culture is the most important element of a nation's way of becoming a nation. The other important condition of being a nation is that it has the values of language, religion, common past, folk culture and values. A nation can preserve its feature of being a nation if it preserves its material and spiritual culture and can transfer it to future generations. Otherwise, if they fall under the domination of other cultures, they are doomed to disappear.

Novels refer to the society in which man is based. Novelists recognize the society in which they live as well as the society and incorporate the culture of this society into their works. In this way, the works of the people through the works of the culture of the next generation through the readers and readers, it is called the culture transfer. Because a writer or poet is also a culture transmitter and carrier.

In the first part of the study, the life and works of Nazlı Eray, one of the important writers of the recent Turkish literature, were given.

In the second part of our study, folklore works, fairy tale, folk story, folk song, lament legend and stereotypes were evaluated in Nazlı Eray's novels. After giving information about folk culture, beliefs, traditional elements, transition periods, dream, magic, fortune telling, shamanism, mythology, these uniqueness were made and interpreted in their novels.

This study is important in terms of giving an idea about the role of folklore in contemporary Turkish literature and Nazlı Eray's novels.

KEY WORDS: Nazlı Eray, folklore, beliefs.